

RIIGIKOHTU 2024. AASTA TEGEVUSARUANNE

Riigikohus on Eesti Vabariigi kõrgeim kohus, mille pädevus ja ülesanded on sätestatud põhiseaduses, kohtute seaduses ja kohtumenetluse seadustes. Põhiseaduse järgi on Riigikohus kassatsioonikohus ja põhiseaduslikkuse järelevalve kohus. Riigikohtu roll on kaasa aidata õigusemõistmise korrakohasele toimimisele kohtusüsteemis, seda eelkõige kohtunike omavalitsuskogude tööd korraldades ja kohtupraktikat kujundades.

Riigikohus korraldab kohtunike koolitust ja kohtuvaldkonna välissuhtlust. Riigikohtu esimees juhib kohtute haldamise nõukoda.

Personal

Seisuga 31.12.2024 oli Riigikohtus 96 teenistukohta (1 tähtajaline), sh 20 riigikohtuniku kohta, 50 ameti- ja 26 töökohta. Vakantseid ametikohti oli aasta lõpu seisuga 9 (koormusega 6,8). Tööjõu koguvoolavus aastas oli 14,38 % (2023. aastal 16,3%), vabatahtlik voolavus 11,06% (2023. aastal 11,95%). Riigikohtust lahkus aasta jooksul 13 teenistujat (2023. aastal 15) ning tööle asus 10 teenistujat (2023. aastal 11).

Eelarve

Riigikohtu 2024. aasta esialgne eelarve oli 6 901 990 eurot (va liigid 44 - tulude arvelt tehtavad kulud ja 40 – välistoetused). 2023. aastast toodi vahendeid üle 186 951 eurot. 19.06.2024 lisaeelarve seaduse alusel vähendati Riigikohtu kulude eelarvet 35 940 euro võrra. Sihtotstarbeliste vahendite reservist eraldati Riigikohtule 7 258 eurot IT vajaku katteks. Riigikohtu lõplikust eelarvest (7 060 259 eurot) moodustasid piirmäärata vahendid 33,08% e 2 335 279 eurot (2023. aastal 32,1% e 2 175 352 eurot), piirmääraga vahendid 66,92% e 4 724 980 eurot (2023. aastal 67,9% e 4 601 979 eurot).

Õigusemõistmine

2024. aastal esitati kokku 2661 menetlustaotlust - tsiviilasjades 920, kuriteo- ja väärteoasjades 872 ning haldusasjades 869. Koos varasemaga oli menetluses 2988 taotlust (1% rohkem kui 2023. aastal). Läbi vaadati 2613 taotlust. Menetlusesse võtmine otsustati 2064 taotluse osas, neist menetlusesse võeti 241 taotlust (12%). Põhiseaduslikkuse järelevalves vaadati läbi 27 asja. Riigikohtu jõudlus 2024. aasta menetlustaotluste läbivaatamisel oli 98%. Keskmine puhas menetlusaeg eelmenetluses oli 54 ja põhimenetluses 150 päeva. (Kättesaadav: [SIIN](#) 30.04.2025)

Kohtunike omavalitsuskogude töö korraldamine

Täiskogu

Kohtunike täiskogusse kuuluvad riigi kõik kohtunikud. Riigikohus valmistas ette ja viis läbi kohtunike XXIII korralise täiskogu, kus lisaks Riigikohtu esimehe ja justiitsministri ülevaadetele õigus- ja kohtusüsteemi arengust oli keskseks aruteluteemaks kohtute arengusuunad. Viidi läbi kaks paneeldiskussiooni teemadel “Millist kohut Eestile soovime?” ja “Kuidas kohus vastaks paremini kohtusse pöörduvate inimeste ootustele?”.

Kohtunikueksamikomisjon

2024. aastal saabus 13 eksamile lubamise taotlust, eksami positiivselt sooritajaid ei olnud. Viidi läbi kolm kohtunikukonkurssi 10 kohtunikukoha täitmiseks, kuhu kandideeris 25 isikut. 2024. aasta lõpu seisuga oli ametis 59 alla kolmeaastase staažiga kohtunikku.

Koolitusnõukogu

Koolitusnõukogu kinnitas kohtunike koolituse strateegia aastateks 2025–2027, 2025. a kohtunike koolitusprogrammi ning alla 3-aastase staažiga kohtuniku ametioskuste koolitusprogrammi ja selle läbimise korra. Samuti kinnitati kohtulahendi koostamise soovitusel kõigis menetlusliikides.

Kohtunike distsiplinaarkolleegium

2024. aastal arutas distsiplinaarkolleegium kahte süüdistusaja, mis mõlemal juhul päädisid kohtunike suhtes süüdimõistva otsuse tegemisega, ühel juhul isegi kohtuniku ametist tagandamisega.

Kohtunike eetikanõukogu

2024. aastal pöördui eetikanõukogu poole kahel korral.

Koolitustegevus

Aasta jooksul toimus 62 kohtunike koolitust (73 koolituspäeva; osaluskordi kokku 3213; osales 94,3% kohtunistest, sh 100% alustavatest kohtunistest.) Kohtuteenistujatele korraldati 9 koolitust (Harju Maakohtu koostööleping). Koostöös Prokuratuuri ja Eesti Advokatuuriga korraldati 8 koolitust. (Prokuröride osaluskordi kohtunike koolitustel 145; advokaatidel 507). Välisrahastusega koolitustest lõppesid Norra programmi koolitused, algas rahastus Euroopa Sotsiaalfond+ vahenditest, mis katab noorte kuritegevuse ennetuse teemade koolitamist 2025–2027. Jätkus koostöö Euroopa Õigusakadeemia (ERA) projektis "Baltic Network of EU Law Expert". Toimusid Sisejulgeoleku Fondi (ISF) projektist „Kohtuteenistujate ja prokuröride koolitused“ rahastatud koolitused ning õppevisiidid (Holland, USA). Riigikohus osaleb jätkuvalt aktiivselt EJTN-i (Euroopa Kohtunike Koolituse Võrgustik) töös. Riigikohtu kaudu osalesid esimese ja teise astme kohtunikud 2024. aastal väliskoolitustel kokku 66 korda. Koolitusnõukogu pidas kohtunike koolituse strateegia rakendamist 2024. aastal edukaks ja tulemuslikuks.

Välissuhtlus

Riigikohus on kümne rahvusvahelise organisatsiooni liige, sh kahe organisatsiooni juhtkonnas. Lisaks regulaarsele suhtlusele läbi liikmesorganisatsioonide (välislähetused, küsimustikud jm andmevahetus) toimus 2024. aastal mitmeid kohtumisi ja ühisseminare. Riigikohus korraldas koostöös ESTDEViga Ukraina 15-liikmelisele delegatsioonile nädalase õppeviisi Eestisse. Samuti võõrustas Riigikohus 10-liikmelist Läti Ülemkohtu nõunike delegatsiooni. Riigikohtu esindajad osalesid Vilniuses Balti riikide ülemkohtute iga-aastasel kohtumisel ja Riigikohtu 17-liikmeline delegatsioon võttis osa Soome kõrgema halduskohtu korraldatud ühisseminarist.

Kohtute aastaraamat

2024. aastal andis Riigikohus välja “[Kohtute aastaraamat 2023](#)” elektroonilises vormis. Aastaraamatu kandvaks teemaks oli kohtuhaldusmudel ja kohtute arengukava. Aastaraamat sisaldab ka kohtunike omavalitsuskogude tegevuse kokkuvõtteid ja statistikat.

Kohtute haldamise nõukoda

Kohtute haldamise nõukoda pidas 2024. aastal neli istungit, kus käsitleti kohtute eelarvet, kohtuhaldusmudeli muutmist, kohtumenetluse tõhustamist, kohtute tegevust ja õigusemõistmist reguleerivat seadusandlust ning kinnitati “Kohtu arengukava 2024–2030”.

Olulised andmeallikad Riigikohtu tegevusest

Kohtuasjade läbivaatamise detailne aastapõhine aruandlus:

<https://www.riigikohus.ee/et/riigikohus/statistika>

Koolitusest: <https://www.riigikohus.ee/et/koolitus-osa-kohtunikuametist>

Kohtunike omavalitsuskogude tööst: <https://www.riigikohus.ee/et/eesti-kohtususteed/kohtunike-omavalitsuskogud>

Kohtute aastaraamat: <https://aastaraamat.riigikohus.ee/>